

PATVIRTINTA

Valstybės įmonės Žemės ūkio duomenų
centro generalinio direktoriaus

2024 m. spalio 2 d. įsakymu. Nr. 1V-311

VALSTYBĖS ĮMONĖS ŽEMĖS ŪKIO DUOMENŲ CENTRO KORUPCIJOS RIZIKŲ VERTINIMO POLITIKA

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Ši Valstybės įmonės Žemės ūkio duomenų centro korupcijos rizikų vertinimo politika (toliau – Politika) nustato korupcijos rizikų identifikavimo, vertinimo ir valdymo principus, tikslus, atsakomybę ir procedūras, siekiant užtikrinti skaidrumą ir sąžiningumą valstybės įmonėje Žemės ūkio duomenų centre (toliau - Įmonė).

1.2. Politika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, kuris nustato pagrindinius korupcijos prevencijos principus ir reikalavimus; Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, apibrėžiančiu korupcijos prevencijos priemones viešųjų pirkimų srityje, Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246, (toliau – Rekomendacijos) ir kitais teisės aktais bei rekomendacijomis, nurodančiomis korupcijos rizikų vertinimo ir valdymo gerąją praktiką.

1.2. Politika taikoma visiems Įmonės darbuotojams.

1.3. Politiką patvirtina ir prižiūri Įmonės generalinis direktorius.

2. SĄVOKOS

2.1. Korupcija – neteisėta veikla, kuria siekiama gauti naudos pažeidžiant teisės aktus ir (ar) etikos normas.

2.2. Korupcijos rizika – galimybė, kad įvykis ar veiksmas sukels korupcijos pasireiškimą ir pakenks Įmonės veiklai ir (ar) reputacijai.

2.3. Korupcijos rizikos valdymas – sistemingas procesas, kurio metu nustatomos, vertinamos ir valdomos korupcijos rizikos.

2.4. Rizikos veiksniai – sąlygos ar situacijos, kurios didina korupcijos tikimybę arba padaro ją lengviau įgyvendinamą.

2.5. Etikos normos – elgesio taisyklės ir standartai, kurių laikymasis Įmonėje užtikrina skaidrumą ir sąžiningumą visose veiklos srityse.

3. KORUPCIJOS RIZIKOS VALDYMO PRINCIPAI

3.1. Nulinės tolerancijos principas – korupcijai Įmonėje nėra tolerancijos. Visi darbuotojai privalo laikytis apibrėžtų taisyklių ir procedūrų, siekiant užtikrinti korupcijos prevenciją ir kontrolę.

3.2. Sistemingumas ir integracija – korupcijos rizikos valdymas yra nuolatinis ir integruotas į visas Įmonės veiklos sritis.

3.3. Skaidrumas ir atskaitomybė – korupcijos rizikos valdymo procesai yra skaidrūs, o atsakomybės aiškiai apibrėžtos. Tinkamas informacijos teikimas ir komunikacija užtikrina, kad visi darbuotojai ir suinteresuotos šalys yra informuoti apie veiklos principus ir tikslus.

3.4. Proporcingumas – korupcijos rizikos valdymo priemonės atitinka rizikos svarbą ir poveikį.

3.5. Nuolatinis mokymas ir informavimas – darbuotojai nuolat mokomi ir informuojami apie korupcijos rizikas, valdymo priemones ir savo atsakomybes. Reguliarūs mokymai padeda užtikrinti, kad visi turi būtinas žinias ir įgūdžius.

3.6. Pranešimų apie pažeidimus skatinimas – Įmonėje yra skatinami pranešimai apie galimus pažeidimus ir korupcijos atvejus, užtikrinant, kad pranešėjai būtų apsaugoti nuo bet kokių neigiamų pasekmių.

4. KORUPCIJOS RIZIKOS VALDYMO TIKSLAI IR ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

4.1. Užtikrinti, kad Įmonė veiktų laikydamasi aukščiausių etikos standartų:

4.1.1. rengti ir įgyvendinti išsamias etikos ir antikorporacinio elgesio kodekso gaires, kurias aiškiai apibrėžia darbuotojų elgesio lūkesčius;

4.1.2. organizuoti reguliarius mokymus, siekiant stiprinti darbuotojų sąmoningumą etikos ir korupcijos prevencijos klausimais;

4.1.3. vykdyti reguliarius vidaus tyrimus, siekiant nuolat stebėti ir vertinti, kaip laikomasi etikos standartų.

4.2. Mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę ir užtikrinti veiklos tęstinumą:

4.2.1. nustatyti ir įgyvendinti aiškias veiklas ir procedūras, skirtas kovai su korupcija, kaip: veiklų skaidrumo reikalavimai ir aiškus viešųjų pirkimų procesų valdymas;

4.2.2. sukurti vidaus kontrolės sistemas ir mechanizmus, kurie leistų aptikti ir išvengti potencialios korupcijos bei sukčiavimo rizikų;

4.2.3. atlikti korupcijos rizikos vertinimą ir žymėti kritines veiklos sritis, kuriose kyla didesnė korupcijos rizika, bei rengti atitinkamus rizikos mažinimo planus.

4.3. Apsaugoti Įmonės reputaciją ir užtikrinti visuomenės pasitikėjimą:

4.3.1. kurti ir rūpintis stipria komunikacija bei viešaisiais ryšiais reguliariai pateikiant veiklos rezultatus ir teigiamą informaciją visuomenei;

4.3.2. vykdyti nuolatinę viešosios nuomonės ir reputacijos vertinimo analizę, siekiant laiku identifikuoti galimus grėsmių šaltinius ir laiku reaguoti į juos;

4.3.3. paremti socialinės atsakomybės iniciatyvas ir įgyvendinti įvairius visuomenei naudinguosius projektus, kurie stiprintų Įmonės pozityvų įvaizdį ir skatintų pasitikėjimą.

5. KORUPCIJOS RIZIKOS VALDYMO PROCESAS

5.1. Korupcijos rizikų nustatymas – identifikuojamos galimos korupcijos rizikos:

5.1.1. įtraukimas ir apklausa: įtraukiami darbuotojai iš skirtingų lygių siekiant suteikti informaciją ir mokyti pažinti galimas rizikas. Tai gali būti organizuojama per interviu, apklausas, diskusijas ir reguliarius susitikimus;

5.1.2. istorinių duomenų analizė: analizuojami ankstesni įvykiai ir korupcijos atvejai Įmonėje, kad būtų galima numatyti panašias rizikas ateityje.

5.2. Korupcijos rizikų vertinimas – nustatoma korupcijos rizikos tikimybė ir poveikis.

5.3. Korupcijos rizikų valdymo priemonių parinkimas – nustatomos priemonės korupcijos rizikoms mažinti ar išvengti:

5.3.1. korupcijos rizikų valdymo ir reagavimo planai, įtraukiami į Įmonės skaidrios aplinkos kūrimo metinius planus, kuriuose numatomi veiksmai, kaip reaguoti į galimus korupcijos atvejus.

5.4. Korupcijos rizikų stebėseną ir peržiūrą – nuolatinis korupcijos rizikų ir jų valdymo priemonių veiksmingumo stebėjimas:

5.4.1. adaptavimas - priemonės nuolat tobulinamos atsižvelgiant į naujai atsirandančias rizikas ir pasikeitusią situaciją. Visoje Įmonėje skatinama atvira komunikacija apie pastebėtas rizikas ir jų valdymo būdus, o naujos situacijos pritaikymai diegiami greitai ir efektyviai;

5.4.2. reguliariai teikiamos ataskaitos Įmonės generaliniam direktoriui apie rizikų valdymą ir atliktų priemonių poveikį.

5.5. Korupcijos rizikų nustatymas ir vertinimas atliekamas Politikoje ir Rekomendacijose nustatyta tvarka.

6. ATSAKOMYBĖS

Pozicija	Atsakomybės
Generalinis direktorius	Užtikrina Politikos įgyvendinimą ir priežiūrą.
Departamentų direktoriai	Užtikrina korupcijos rizikų valdymo priemonių įgyvendinimą savo departamentuose.
Skyrių vadovai	Atsako už korupcijos rizikų valdymo priemonių taikymą ir korupcijos rizikų identifikavimą skyriuose.

Pozicija	Atsakomybės
Atitikties pareigūnas	Koordinuoja korupcijos rizikų identifikavimą, vertinimą ir stebėseną.
Veiklos atsparumo skyriaus vadovas	Užtikrina korupcijos rizikų valdymo ir prevencinių priemonių diegimą Įmonėje
Visi darbuotojai	Informuoja apie pastebėtas korupcijos rizikas ir pagal kompetenciją dalyvauja jų valdymo procesuose.

7. KORUPCIJOS RIZIKOS VERTINIMO MATRICOS

7.1. Korupcijos rizikų vertinimo matrica (1 lentelė) leidžia vizualizuoti bendrą rizikos situaciją Įmonėje ir padeda nustatyti prioritetus rizikų valdymui. Ši informacija naudojama vykdant korupcijos rizikų mažinimo strategijas ir veiksmus Įmonėje.

1 lentelė:

POVEIKIS	Katastrofinis	5	10	15	20	25
	Kritinis	4	8	12	16	20
	Pastebimas	3	6	9	12	15
	Žemas	2	4	6	8	10
	Nereikšmingas	1	2	3	4	5
		Labai žema	Žema	Vidutinė	Aukšta	Labai aukšta
TIKIMYBĖ						

7.2. Matrica ir rizikų vertinimas periodiškai peržiūrimi ir atnaujinami, kad atspindėtų bet kokius pokyčius Įmonės veikloje ar išorinėje aplinkoje. Tuo tikslu Įmonėje parengiamas Rizikų ir korupcijos rizikos veiksnių įvertinimas pagal registrus ir veiklas.

7.3. Pritaikyta korupcijos rizikų vertinimo matrica padeda prioretizuoti nustatytas rizikas pagal jų tikimybę ir poveikį. Tai leidžia sutelkti dėmesį į labiausiai kritiškas sritis.

7.4. Korupcijos rizikų vertinimo rezultatai pateikiami ataskaitose Įmonės generaliniam direktoriui, kad būtų galima priimti sprendimus dėl rizikų valdymo ir prevencijos strategijų.

8. KORUPCIJOS RIZIKŲ KATEGORIJOS

Kategorija	Aprašymas
Veiklos korupcijos rizikos	Susijusios su kasdiene Įmonės veikla: pirkimais, sutartimis, tikimybe patirti nuostolių, sutrikdyti veiklos tęstinumą dėl darbuotojų, sistemų, vidaus procesų arba dėl išorės įvykių poveikio.
Finansinės korupcijos rizikos	Susijusios su finansiniais srautais ir operacijomis, kur korupcija gali turėti įtakos. Tai gali apimti neskaidrią finansinių lėšų apskaitą, lėšų nukreipimą asmeniniams tikslams, pinigų plovimą ir neskaidrią paramos skirstymo politiką.
Atitikties korupcijos rizikos	Galimi įvykiai ar aplinkybės, dėl kurių Įmonės veikla gali neatitikti teisės aktų ar gerosios valdysenos praktikos reikalavimų (pagal Valdymo koordinavimo centro metodiką) ir dėl šios priežasties patirti žalą.
Strateginės korupcijos rizikos	Susijusios su Įmonės strateginiais tikslais, kuriuos gali paveikti korupcija. Tai apima situacijas, kai dėl korupcinių veiksmų Įmonė praranda reputaciją arba nesugeba pasiekti savo ilgalaikių strateginių tikslų.
Technologinės korupcijos rizikos	Susijusios su IT sistemų, duomenų apsaugos ir kitų technologijų valdymo korupciniais pažeidimais. Tai gali apimti neteisėtą prieigą prie konfidencialios informacijos, duomenų falsifikavimą ar nesąžiningus veiksmus, susijusius su IT sistemų diegimu ar valdymu.

9. KORUPCIJOS RIZIKOS VALDYMO PRIEMONĖS

Priemonė	Aprašymas
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ir jos valdymo srities įstaigų, valstybės valdomų įmonių nulinės tolerancijos korupcijai politikos aprašas (toliau – Nulinės tolerancijos korupcijai politikos aprašas)	Nulinės tolerancijos korupcijai politikos aprašas nustato bendruosius korupcijos prevencijos principus ir reikalavimus. Įmonė turi vadovautis patvirtintu Nulinės tolerancijos korupcijai politikos aprašu (išskyrus nuostatomis, kurių taikymas išimtinai apibrėžtas kaip Žemės ūkio ministerijos vidaus tvarka) ir vidiniais dokumentais užtikrinti jo nuostatų įgyvendinimą.
Etikos kodeksas	Įmonės etikos ir antikorupcinio elgesio kodeksas, kuris nustato darbuotojų elgesio standartus, skaidrios veiklos ir etiško elgesio reikalavimus ir kovos su korupcija principus.

Priemonė	Aprašymas
Mokymai ir švietimas	Reguliarūs mokymai darbuotojams apie korupcijos rizikas ir jų valdymo būdus.
Skundų ir pranešimų sistema	Anoniminė pranešimų apie korupciją / korupcinio pobūdžio pažeidimus ir kitus pažeidimus sistema.
Vidaus auditas	Reguliari kontrolė siekiant nustatyti ir sumažinti korupcijos rizikas.
Viešųjų pirkimų ir sutarčių stebėseną	Griežtas sutarčių sudarymo bei vykdymo kontrolės mechanizmas.
Korupcijos rizikų valdymo darbo grupė	Darbo grupė, atsakinga už korupcijos rizikų valdymą ir Politikos priežiūrą.
Kitos priemonės pagal poreikį ir Įmonės galimybes	

10. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

10.1. Politika peržiūrima ir, prireikus, atnaujinama ne rečiau kaip kartą per metus arba esant reikšmingiems pokyčiams teisinėje bazėje, Įmonės veikloje ar rizikų aplinkoje.

10.2. Už Politikos peržiūrą ir atnaujinimą atsakingas atitikties pareigūnas, kuris užtikrina, kad visi pakeitimai būtų laiku ir tinkamai parengti, suderinti su atitinkamais asmenimis bei pateikti tvirtinti.

10.3. Politikos pakeitimai įsigalioja juos patvirtinus Įmonės generaliniam direktoriui.

- _____